

Logika dla prawników

Wykład I: Pytania o logikę

Dr Maciej Pichlak
Uniwersytet Wrocławski
Katedra Teorii i Filozofii Prawa
mpichlak@prawo.uni.wroc.pl

Tak na logikę...

Kodeks karny:

Art. 226 §1. Kto znieważa funkcjonariusza publicznego albo osobę do pomocy mu przybraną, podczas i w związku z pełnieniem obowiązków służbowych, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.

„Konserwatyści myślą, że nie możemy wprowadzić prawa do przerywania ciąży, bo będzie rodzić się mniej dzieci. Ten lęk nie znajduje odzwierciedlenia w rzeczywistości.”

Dr Elżbieta Korolczuk, „Krytyka Polityczna”

<http://www.krytykapolityczna.pl/artykuly/rozmowa-dnia/20160129/korolczuk-500-zlotych-za-malo>

P1: Konserwatyści opowiadają się za zakazem aborcji w celu podniesienia dzietności.

P2: Dopuszczalność aborcji nie obniża dzietności w społeczeństwie.

W: Aborcja powinna być dopuszczalna.

składowane w innym miejscu.

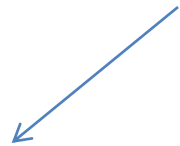
Zdaniem Sądu niewiarygodne jest twierdzenie oskarżonego, że znalezione w domu kołpaki kupił. Doświadczenie życiowe i zawodowe Sądu pozwala przyjąć, że złodziej nie kupuje takich rzeczy jak kołpaki, nawet po okazjnych cenach, bowiem może je ukraść całkiem za darmo. Jest to o tyle prawdopodobne, że oskarżony jak wyjaśnił ukradł już

Pojęcie logiki

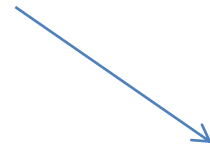
Porządek rzeczywistości

LOGOS

Znak, język

Rozum

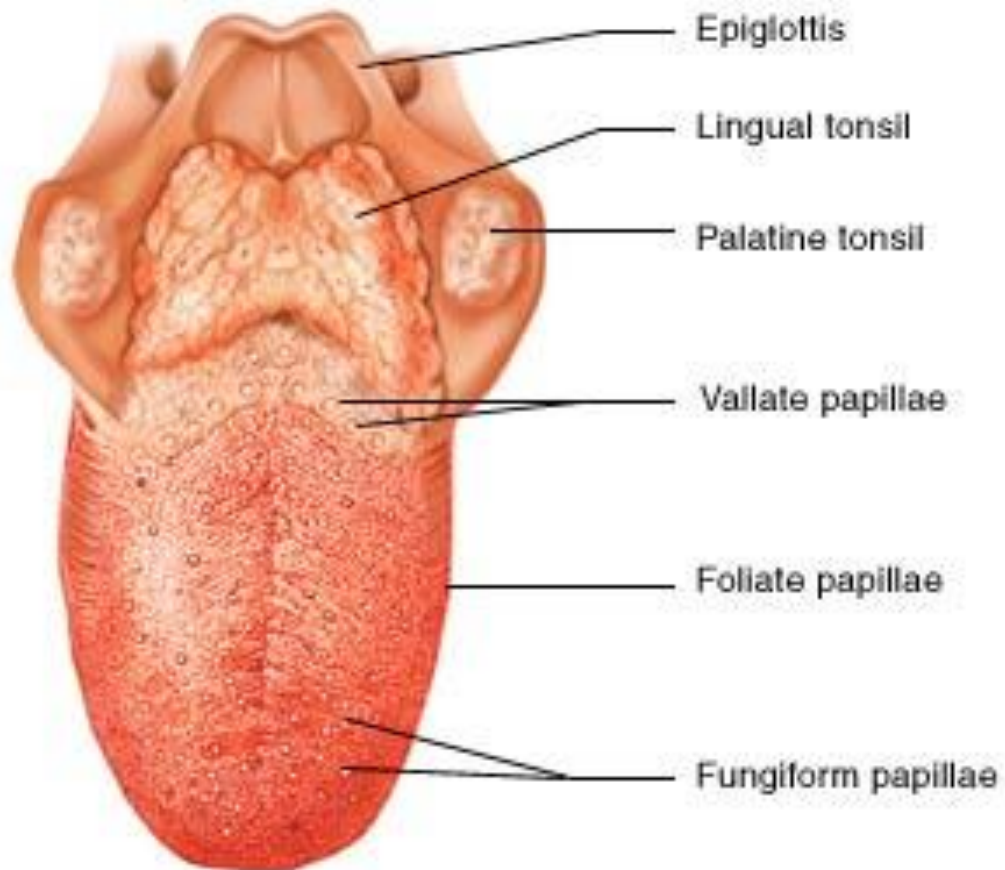
Działy logiki

Trzy podstawowe działy logiki współczesnej

(możliwość ich przyporządkowania do trzech znaczeń wyrażenia *Logos*)

1. Semiotyka (wiedza o języku)
2. Teoria argumentacji
3. Ogólna metodologia nauk

Wiedza o języku

Semiotyka

Nauka o znakach – język jako system znaków

- Semantyka (znak – znaczenie)
- Syntaktyka (znak – znak)
- Pragmatyka (znak – praktyka użycia)

Podstawowe „komponenty” wypowiedzi językowych:

- nazwy;
- zdania.

Komentarz: pojęcie języka

„Język jest to system obejmujący wyznaczony przez pewne reguły zbiór znaków słownych, znaków, z którymi odpowiednie reguły nakazują wiązać myśli określonego typu, a inne reguły określają dopuszczalny sposób wiązania tych znaków w wyrażenia złożone.”

FORCE

Z. Ziembliński, *Logika praktyczna*

Techniczne ujęcie języka –
język jako „skrzynka z narzędziami”

Odmierna perspektywa

„Język w ogóle nie jest instrumentem, nie jest narzędziem. Narzędzie jest bowiem – z istoty – czymś, czego użycie można opanować: narzędzie możemy wziąć do ręki i odłożyć, gdy już spełniło swoje zadanie. [...] We wszelkiej naszej wiedzy o nas samych i o świecie jesteśmy już raczej ogarnięci przez język, przez nasz własny język. Wychowujemy się, poznajemy świat, poznajemy ludzi i w końcu poznajemy nas samych, ucząc się mówić. [...]

W rzeczywistości jesteśmy zawsze już zdomowieni w języku tak jak w świecie”

H.G. Gadamer, *Człowiek i język*

Performatywny wymiar języka

*Teraz na świat wylewam ten kielich trucizny,
Żrąca jest i paląca mojej gorycz mowy,
Gorycz wyssana ze krwi i z łez mej ojczyzny,
Niech zrze i pali, nie was, lecz wasze okowy.*

A. Mickiewicz, Do przyjaciół Moskali

Ogólna metodologia nauk

Z CYKLU: ETYKA W ŚWIECIE NAUKI

Ogólna metodologia nauk

Wiedza o umiejętnościach wykorzystywanych przy pracy badawczej, takich np. jak:

- definiowanie
- klasyfikowanie
- wnioskowanie
- uzasadnianie twierdzeń
- wysuwanie i testowanie hipotez

Teoria argumentacji

Teoria argumentacji

Nauka o sposobach poprawnego argumentowania
(wnioskowania)

Logika formalna:

POPRAWNE CZY NIEPOPRAWNE?
Każda kobieta jest człowiekiem

S a P

Każdy człowiek jest śmiertelny

P a R

Każda kobieta jest śmiertelna

S a R

Logika nieformalna:

KOMPLEMENT CZY OBRAZA?
Kobieta jest jak skrzypce. Ujawnia swe piękno, gdy podejść do niej z czułością i pasją.

Teoria argumentacji

Logika formalna:

- Uniwersalnie ważne schematy wnioskowań
- Ważność zależna od formy (schematu)
- Prawa logiczne są abstrakcyjne, uniwersalne i akontekstowe
- Język sztuczny
- Istnieje jeden rodzaj logiki

Logika nieformalna:

- Wnioskowania o ograniczonej ważności
- Wiarygodność zależna od formy, treści i kontekstu
- Ustalenia („prawa logiczne”) są lokalne i uwarunkowane kontekstowo
- Język naturalny
- Możliwość istnienia wielu różnych logik

Pojęcie argumentu

Sens argumentu wg Monty Pythona:

<http://www.youtube.com/watch?gl=PL&hl=pl&v=bPiRyjaku9w>

Argument jest ciągiem powiązanych zdań celem udowodnienia jasno określonego twierdzenia.

Wypowiedź, w ramach której prawdziwość pewnego sądu (konkluzja, wniosek) uzasadniana jest poprzez inne sądy uznane za prawdziwe (przesłanki) .

Porządek wykładów

1. Pytania o logikę
2. Argumentacja; wybrane typy argumentów
3. Język; elementy języka, implikatury konwersacyjne
4. Elementy logiki prawniczej
5. Definiowanie i podział logiczny w prawie